

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ВІСНИК
АГРАРНОЇ НАУКИ ПРИЧОРНОМОР'Я
Науковий журнал

*Виходить 4 рази на рік
Видається з березня 1997 р.*

Випуск 2 (83) 2015

Том 1

Частина 1. Економічні науки

Миколаїв
2015

Засновник і видавець: Миколаївський національний аграрний університет.

Свідоцтво про державну реєстрацію КВ №19669-9469ПР від 11.01.2013 р.

Згідно з Постановою ВАК України від 14.04.2010 р. № 1-05/3 видання включено до переліку фахових видань.

Головний редактор: В.С. Шебанін, д.т.н., проф., чл.-кор. НААНУ

Заступники головного редактора:

І.І. Червен, д.е.н, проф.

І.П. Атаманюк, д.т.н., доц.

В.П. Клочан, к.е.н., доц.

М.І. Гиль, д.с.-г.н., проф.

В.В. Гамаюнова, д.с.-г.н., проф.

Відповідальний секретар: Н.В. Потриваєва, д.е.н., доц.

Члени редакційної колегії:

Економічні науки: О.В. Шебаніна, д.е.н., проф.; Н.М. Сіренко, д.е.н., проф.; О.І. Котикова, д.е.н., проф.; Джулія Олбрайт, PhD, проф. (США); І.В. Гончаренко, д.е.н., проф.; О.М. Вишневська, д.е.н., проф.; А.В. Ключник, д.е.н., доц.; О.Є. Новіков, д.е.н., доц.; О.Д. Гудзинський, д.е.н., проф.; О.Ю. Єрмаков, д.е.н., проф.; В.І. Топіха, д.е.н., проф.; В.М. Яценко, д.е.н., проф.; М.П. Сахацький, д.е.н., проф.; Р. Шаундерер, Dr.sc.Agr. (Німеччина)

Технічні науки: Б.І. Бутаков, д.т.н., проф.; К.В. Дубовенко, д.т.н., проф.; В.І. Гавриш, д.е.н., проф.; В.Д. Будаков, д.т.н., проф.; С.І. Пастушенко, д.т.н., проф.; А.А. Ставинський, д.т.н., проф.; А.С. Добишев, д.т.н., проф. (Республіка Білорусь).

Сільськогосподарські науки: В.С. Топіха, д.с.-г.н., проф.; Т.В. Підпала, д.с.-г.н., проф.; А.С. Патрева, д.с.-г.н., проф.; В.П. Рибалко, д.с.-г.н., проф., академік НААН України; І.Ю. Горбатенко, д.б.н., проф.; І.М. Рожков, д.б.н., проф.; І.П. Шейко, д.с.-г.н., професор, академік НАН Республіки Білорусь (Республіка Білорусь); С.Г. Чорний, д.с.-г.н., проф.; М.О. Самойленко, д.с.-г.н., проф.; Л.К. Антипова, д.с.-г.н., проф.; В.І. Січкарь, д.б.н., проф.; А.О. Лимар, д.с.-г.н., проф.; В.Я. Щербаков, д.с.-г.н., проф.; Г.П. Морару, д.с.-г.н. (Молдова)

Рекомендовано до друку вченою радою Миколаївського національного аграрного університету. Протокол № 7 від 31.03.2015 р.

Посилання на видання обов'язкові.

Точка зору редколегії не завжди збігається з позицією авторів.

Адреса редакції, видавця та виготовлювача:

54020, Миколаїв, вул. Паризької комуни, 9,

Миколаївський національний аграрний університет,

тел. 0 (512) 58-05-95, <http://visnyk.mnau.edu.ua>, e-mail: visnyk@mnau.edu.ua

© Миколаївський національний аграрний університет, 2015

PRICING POLICY AND MARKETING STRATEGIES OF AGRARIAN ENTERPRISES

I. Honcharenko, *Doctor of Economic Sciences*
Mykolayiv National Agrarian University

The paper deals with price and marketing pricing strategies of agrarian enterprises in Ukraine. The aim of this paper is to determine the conditions of pricing policy of the firms within competitive markets of various types and justification of the price policy measures for agrarian producers considering patterns of supply and demand for products in different areas of competitive conditions.

Key words: *price, pricing strategies, marketing, agrarian enterprises*

Introduction. Pricing is a highly complicated area: from one side the low price is able to promote the high level of sales, but in another side it will decrease the profits' level and vice versa. The age-old says that "Poor planning leads to poor performance". It is really true in setting a pricing strategy. It is very difficult to adjust price. Price sends a lot of messages and is used by consumers and buyers to assist them in positioning a brand in their minds.

Statement of a problem. The modern theory of the price formation is developed under the influence of scientific views of different economic schools. A special role among them has such scientists as D. Galbraith, Keynes J. Karl Marx, A. Marshall, K. Menger, William Petty, David Ricardo A. Smith, E. Chamberlain, M. Schumpeter and others.

Such authors as W. Petty, D. Ricardo, A. Smith had touched the agrarian issues and pricing, but more they were deeply investigated by E. Engel, S. Maxwell, L. Mises, M. Tracy. Among local scientists some aspects of agrarian products' pricing on market there are V. Ambrosov, O. Amosov, L. Antonenko, A. Be rezin, I. Demyanenko, M. Kyrylenko, M. Koretsky, V. Latynina, B. Paskhaver, P. Sabluk, V. Shiyan, A. Shpykulyak, and others. Study of the conditions and determinants of the enterprises' pricing policy within competitive markets of various types and justification of price policy measures of agrarian producers considering patterns of supply and demand for products in different areas of competitive conditions is very important.

The main material of the research. Today, companies have to face a constant change in the prices for its competitors. Market leading companies can gain the leadership especially by providing lower prices than its competitors. The price plays an important role in trading strategy. Prices vary according to the objectives, company priorities and other situational factors such as the intensity of competition and economic conditions and therefore they can address different objectives. Legal and ethical issues, which are related to prices, play a crucial role in selecting of pricing strategies. Today, organizations form the pricing policy in various ways. The owner is pricing in small enterprises by himself. Manager of division or product lines is usually form the pricing policy in bigger enterprises. But even in these cases, top management sets out the general objectives and principles of pricing policy. Pricing is a science which includes marketing, cost accounting, business strategy and economics converge.

For selecting final price managers should have information about pricing objective, demand curve, probable quantities it will sell at each possible price and competitors' costs, prices and offers. Marketing managers have to estimate how its costs vary at different levels of output, at different levels of accumulated production experience and for differentiated marketing offers. Then they select a pricing method and final price that could be established like overprice – lose a sale that would have been profitable at a lower price, underprice – make an unprofitable sale, price appropriately – make a sale and make a profit [1].

A pricing model determines how to fix the price of a product. A good pricing model accommodates the manufacturing costs, the nature of the product, the value the product provides, market sentiments, and competitor pricing.

Agrarian products are different from other manufactured products. The technologies are advanced, but not outstanding; the production depends on the vagaries of nature and climatic conditions. Being essential items for human consumption, demand remains constant, but a supply is widely fluctuates. There are existing methods of storage, but they are added to the cost because agrarian products are perishable commodities. Such

factors make agrarian products to be of low margin, high volume, and fast moving items for traders [2].

The traditional pricing model for products is based on a cost approach where the selling price is a marked-up above the product cost which depends on market conditions such as demand and supply.

The underlying challenges in adopting this pricing model for agrarian products are identifying their actual cost price. While it is easy to determine the total costs' input such as cost of seeds, cost of equipment, labor charges, and other costs. It remains difficult to appropriate such input cost, and also common costs such as land value to individual crops. Agriculture depends on nature and it is almost impossible to forecast the exact yield of salable crops and the quantum of crops' lost to inclement weather, pests, and other causes.

A limited range of agrarian products, such as organic products and niche products are not used for regular public consumption, however, they follow a cost plus mark up based pricing model.

The pricing model adopted for agrarian products depends largely on benchmark costs prevalent in the market, which is based on demand and supply, independently of the production costs. To a limited extent, the pricing model for agrarian products is also based on the value of customers [3].

For instance, a glut of highly perishable tomatoes in a market would be formed due to traders' attempts to offload their stock at whatever price they can get regardless of the cost price before the tomatoes go rotten. The traders' money disposes products in the trash. On the other hand, a shortage of onions can be formed by prices' spiraling as many buyers try to purchase the limited available stock.

In perfect market conditions with the buyers and sellers' aware of price levels, the pricing remains relatively stable, and price differentials across markets would remain the difference of transportation costs and number of levels in the supply chain. In imperfect market conditions with low awareness of the prices, they can vary significantly from markets to markets, and even among different traders in the same market [3].

At times, market sentiments or perceptions play a huge role in determining of agrarian prices. For instance, crop failure owing to winter frost might be seen by traders hoarding on to agrarian products in anticipation of a price rise owing to scarcity, exacerbating the shortage and leading to further price hikes. The same sentiment can lead to buying as much as people can store, in anticipation of further hikes or spiraling prices.

Government policies have a great influence on the pricing of agrarian products. Government subsidies reduce the input costs for agrarian producers, and support fixed prices not to fall lower. The taxation policy and the points of taxation also have an effect on prices.

Another big impact is the import-export policy related to agrarian products. Policies that curb export of agrarian products may prevent shortages or cause a glut in the local market, leading to stable prices or their fall. On the other hand, free import of agrarian products may lead to demand matching or exceeding supply, and fall of prices. The converse can also happen, with exports and free movement of agrarian products causing shortages and price hikes in certain areas.

Government policy on land usage, such as permitting biofuel crops on agrarian lands can have an impact on overall level of available food crops, influencing supply levels.

The issue of pricing models of agrarian products remains a hotly debatable issue especially in the third world countries with predominantly agrarian economies, where price fluctuations become so exaggerated at times that survival of the farmers and lower income families becomes difficult. This intensification has been driven directly by falls over time in inflation-adjusted market prices of agrarian products [4].

The conclusions of the research.

When making pricing decisions, marketers have to take into account a range of factors. Internal factors include company marketing objectives, the marketing mix strategy and cost structures. External factors include the position of market development, the pattern of supply and demand, the nature and

level of competition and environmental considerations such as legal, political and economic events and social norms and trends.

References:

1. Stoetzel, J. In: Pricing Strategy, B. Taylor & G. Wills (Eds) Staples Press, London, pp. 70–74.
2. Colman, D., and Young, T. (1989), "Principles of Agricultural Economics". In: Cambridge University Press, pp. 98–99.
3. Agricultural Pricing Policies, – Retrieved on <http://www.exclusivepapers.com/essays/Politics-Essays/agricultural-pricing-policies.php> on 27 February 2011.
4. Westlake, M. J. (1993), Economic Management of Administered Agricultural Pricing and Payment Systems in Africa. FAO Economic and Social Development Paper 119, Rome, p. 6.

И. В. Гончаренко. Ценовая политика и маркетинговые стратегии аграрных предприятий

Статья посвящена вопросам цен, маркетинговых ценовых стратегий аграрных предприятий в Украине. Целью данной работы является определение условий ценовой политики предприятий на конкурентных рынках различных типов и обоснования мер ценовой политики для аграрных производителей, рассматриваются основные модели ценообразования в аграрной сфере.

Ключевые слова: *цена, стратегии ценообразования, маркетинг, аграрные предприятия.*

І. В. Гончаренко. Цінова політика і маркетингові стратегії аграрних підприємств

Стаття присвячена питанням цін і ціноутворення, маркетингових цінових стратегій аграрних підприємств в Україні. Метою даної роботи є визначення умов цінової політики фірм на конкурентних ринках різних типів і обґрунтування заходів цінової політики для аграрних виробників, розглянуто основні моделі ціноутворення на продукцію в аграрній сфері.

Ключові слова: *ціна, стратегії ціноутворення, маркетинг, аграрні підприємства.*

ЗМІСТ

ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ

<i>М. Dubinina.</i> The institutional aspects of the analysis of transformations in agriculture of ukraine.....	3
<i>О.Є. Новіков, А.В. Ключник.</i> Економічний потенціал сільських територій: теоретичний аспект	12
<i>І. Нончаренко.</i> Pricing policy and marketing strategies of agrarian enterprises	20
<i>О.І. Котикова.</i> Індикація економічного стану сільськогосподарського землекористування в Україні.....	25
<i>Б.В. Погріщук, В.І. Мельник.</i> Формування конкурентного середовища у зерновому господарстві України	35
<i>Л.В. Гуцаленко, У.О. Марчук.</i> Реалізація контрольної функції обліку в управлінні поточними зобов'язаннями підприємств.....	43
<i>Н.В. Потривасєва, Т.П. Федяніна.</i> Формування облікової політики в контексті документування руху запасів під час сівби ярих культур.....	49
<i>Г. Ryabenko.</i> Study of factors affecting financial security of insurance market	59
<i>О.С. Бакуліна, Т.О. Зінчук.</i> Напрями державного стимулювання персоналу сільськогосподарських підприємств в країнах-членах ЄС та Україні.....	65
<i>О.С. Біліченко.</i> Шляхи максимізації прибутку підприємств. 75	
<i>С.В. Сирцева.</i> Методичні підходи до формування обліково-аналітичного забезпечення системи управління аграрними підприємствами	85
<i>Г.Б. Погріщук.</i> Агроекологічний розвиток: проблеми взаємозв'язку раціонального природокористування й економіки	94
<i>О.В. Лазарева.</i> Соціально-економічні та екологічні особливості і оцінка рівня сільськогосподарського землекористування.....	102
<i>Є.О. Павлюк.</i> Досвід формування консолідованих систем пенсійного забезпечення в східноєвропейських країнах	108

С.О. Горбач. Визначення категорії трудових ресурсів: теоретичні аспекти.....	118
С.В. Тимофіїв. Удосконалення інституційного середовища як передумова реалізації управління трансакційними витратами аграрних підприємств.....	126

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ СТАТЕЙ

До друку приймаються статті, що відповідають вимогам ВАК і мають такі необхідні елементи: постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями; аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які опирається автор, виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, яким присвячується дана стаття; формулювання цілей статті (постановка завдання); виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням наукових результатів; висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку.

З метою дотримання вищезазначених вимог до наукової статті слід жирним шрифтом виділити такі елементи статті: постановка проблеми, аналіз актуальних досліджень, мета статті, виклад основного матеріалу, висновки і перспективи подальших досліджень.

Статті, які не відповідають вимогам ДАК України, до друку не приймаються.

Обсяг статті – до 10 повних сторінок. Розміри полів: ліве – 20 мм, праве – 20 мм, верхнє – 20 мм, нижнє – 20 мм, до 30 рядків на сторінці.

Статті необхідно готувати за допомогою текстового редактора Microsoft Word. Шрифт статті – Times New Roman Cyr, через інтервал 1,5, розмір – 14 pt.

Назва статті має бути короткою (до 10 слів), адекватно відбивати її зміст, відповідати суті досліджуваної наукової проблеми. При цьому слід уникати назв, що починаються зі слів: «Дослідження питання...», «Деякі питання...», «Проблеми...», «Шляхи...», в яких не відбито достатньою мірою суть проблеми.

Анотації (українською, російською та англійською) набирати курсивом 12 кеглем. Виклад матеріалу в анотації має бути стислим і точним (близько 50 слів). Слід застосовувати синтаксичні конструкції безособового речення, наприклад: «Досліджено...», «Розглянуто...», «Установлено...» (наприклад, «Досліджено генетичні мінливості... Отримано задовільні результати...»).

Анотація статті англійською мовою (від 250 до 300 слів) та ключові слова англійською мовою (від 5 до 10 слів). Треба надати професійний переклад анотації статті англійською мовою (завірений печаткою бюро перекладів або відділу кадрів підпис викладача кафедри іноземних мов вашого ВНЗ). Бажано надати цю розширену анотацію українською (російською) мовою.

Анотація англійською мовою повинна бути структурованою (слідувати логіці опису результатів у статті), інформативною (не містити загальних слів); оригінальною (не може бути калькою російськомовної анотації); змістовною (відображати основний зміст статті та результати досліджень).

Посилання в тексті подавати тільки у квадратних дужках, наприклад [1], [1, 6]. Посилання на конкретні сторінки наводити після номера

джерела, потім через кому сторінку (маленьке с.), далі її номер (наприклад: [1, с. 5]). Якщо далі йде інше джерело, то ставити його номер через крапку з комою в тих самих дужках (наприклад: [1, с. 5; 4, с. 8]).

Усі цитати, мова оригіналу яких є іншою, подавати мовою Вісника й обов'язково супроводжувати їх посиланнями на джерело і конкретну сторінку.

Не робити посторінкових посилань, а подавати їх у дужках безпосередньо в тексті.

На всі рисунки й таблиці давати посилання в тексті. Усі рисунки мають супроводжуватися підписаними підписами, а таблиці повинні мати заголовки.

Рисунки виконувати у редакторі Microsoft Word за допомогою функції «Створити рисунок», а не виконувати рисунок поверх тексту. Написи на рисунках виконувати засобами Microsoft Word з тим, щоб редактор мав можливість зробити в них необхідні виправлення. У разі використання інших програм для створення рисунків надавати редакції на кожний рисунок окремий файл фотмату TIFF (незжатий – uncompressed) або формату JPG (найкращої якості – best quality).

Таблиці виконувати у редакторі Microsoft Word за допомогою функції «Додати таблицю». Кожна таблиця повинна займати не більше одного аркуша при розмірі шрифту TIMES тексту таблиці не менш ніж 12 кегль.

Формули у статтях по всьому тексту набирати у формульному редакторі MS Equation – 3.0, шрифт TIMES, 10 кегль.

Автори мають дотримуватися правильної галузевої термінології (див. держстандарти).

Терміни по всій роботі мають бути уніфікованими.

Між цифрами й назвами одиниць (грошових, метричних тощо) ставити нерозривний пробіл.

Скорочення грошових та метричних одиниць, а також скорочення млн, млрд, метричних (грн, т, ц, м, км тощо) писати без крапки.

Якщо в тесті є аббревіатура, то подавати її в дужках при першому згадуванні.

Література, що приводиться наприкінці публікації, повинна розташовуватися в порядку її першого згадування в тексті статті й бути оформлена відповідно до ДСТУ ГОСТ 7.1:2006. Номер у списку літератури має відповідати лише одному джерелу.

Список використаних джерел повинен містити не менше 10 посилань, з яких не менше 7 на зарубіжні видання. Самоцитовання – не більше 30%.

Обов'язкова наявність списку літератури англійською мовою (не виключає списку літератури мовою статті). Літературу не обов'язково перекладати англійською мовою. Її можна транслітерувати. Офіційна транслітерація українського алфавіту латиницею регламентується постановою Кабінету Міністрів України від 27 січня 2010 р. № 55. Офіцій-

ний трансліт онлайн – <http://translit.kh.ua/?passport>. Транслітерація російського алфавіту латиницею онлайн – <http://www.translator.net/>.

До редакційної колегії подається примірник тексту статті, підписаний авторами, надрукований на папері форматом А4 (див. Зразок оформлення статті), завірений примірник розширеної англійської анотації, а також їх електронна версія на CD. Обов'язково подається: рецензія доктора наук; квитанція про оплату, відомості про автора.

На диску повинен бути 1 файл з текстом статті, названий прізвищем автора (Стаття_Прізвище), файл з розширеною англійською анотацією (Анотація_Прізвище) та, при необхідності, файли з рисунками, графіками тощо.

**Редакційна колегія залишає
за собою право на редакційні виправлення.**

ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ СТАТТІ

УДК XXX.XX

Назва статті

Л. С. Прокопенко, кандидат біологічних наук, доцент

Л. П. Чернолата, кандидат сільськогосподарських наук

Інститут кормів УААН

Текст анотації українською мовою (50-60 слів)

Ключові слова: 4-7 ключових слів або словосполучень.

* Текст статті *

Список використаних джерел:

1. Іваненко І. І. Назва роботи / І. І. Іваненко – К. : Вища школа, 1999. – 111 с.
2. Бобров М. І. Назва статті / М. І. Бобров // Назва журналу. – 1999. – № 6. – С. 23–25.

*Л. С. Прокопенко, Л. П. Чернолата. **Название статьи.***

Текст аннотации російською мовою (50-60 слів)

Ключевые слова: російською мовою.

*L. Prokopenko, L. Chornolata. **Name of the article.***

Text of annotation англійською мовою (50-60 слів)

Keywords: англійською мовою.

*L. Prokopenko, L. Chornolata. **Name of the article.***

Text of annotation розширена анотація англійською мовою (250-300 слів)

Keywords: англійською мовою.

References:

Транслітерований список використаних джерел

Наукове видання

Вісник аграрної науки Причорномор'я
Випуск 2(83) – 2015

Технічний редактор: *О. М. Кушнарьова.*
Перекладач-коректор: *О. В. Неліна.*
Комп'ютерна верстка: *В. О. Лапін*

Підписано до друку 31.03.2015. Формат 60 x 84 1/16.
Папір друк. Друк офсетний. Ум.друк.арк. 8,75.
Тираж 300 прим. Зам. № _____. Ціна договірна.

Надруковано у видавничому відділі
Миколаївського національного аграрного університету
54020, м.Миколаїв, вул.Паризької комуни, 9

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4490 від 20.02.2013 р.